

KULTURA 3/2022
WSPÓŁCZESNA
TEORIA • INTERPRETACJE • PRAKTYKA

**Formotwórcze
aspekty fonografii**

**NARODOWE CENTRUM KULTURY
WARSZAWA 2022**

RADA NAUKOWA:

Maciej Ząbek – przewodniczący, Elżbieta Banecka,
Grzegorz Godlewski, Anna Gomółka, Konrad Klejsa,
Leszek Korporowicz, Iwona Kurz, Ewa Rewers,
Elżbieta Rybicka, Bożena Shallcross, Roch Sulima,
Renata Tańczuk, Izolda Topp-Wójtowicz, Dariusz Wadowski,
Krzysztof Wielecki, Rafał Wiśniewski

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Rafał Koschany – redaktor naczelny
Magdalena Woźniewska-Działak – zastępczyni redaktora naczelnego
Maria Pietrusiewicz – sekretarz redakcji
Tomasz Majewski – członek redakcji

KONCEPCJA GRAFICZNA KWARTALNIKA: Wojciech Pawliński

ILUSTRACJE: Dominika Czerniak-Chojnacka

KOREKTA: Elżbieta Gola

TŁUMACZENIE: Małgorzata Sobczak

REDAKCJA TECHNICZNA: Maryla Broda

SKŁAD I ŁAMANIE: Marcin Szcześniak

**NARODOWE
CENTRUM
KULTURY**

**TOWARZYSTWO
KULTUROZNAWCZE**

Nazwiska recenzentów kwartalnika w 2022 roku zostaną podane w numerze 1/2023.

Forum Polskiego Towarzystwa Kulturoznawczego

© Copyright Narodowe Centrum Kultury

ISSN 1230-4808

ISBN 978-83-7982-452-6

ADRES REDAKCJI: „Kultura Współczesna”

Narodowe Centrum Kultury

ul. Płocka 13

01-231 Warszawa

e-mail: kwartalnik@nck.pl

www.kulturawspolczesna.pl

NUMERY ARCHIWALNE: sklep.nck.pl

PRENUMERATA: ksiazki@nck.pl

NAKŁAD: 350 egz.

DRUK: Drukarnia Wielkopolska sp. z o.o.

ul. Dziewińska 41, 60-178 Poznań

Narodowe Centrum Kultury jest instytucją państwową działającą na rzecz rozwoju kultury w Polsce.

Publikacja finansowana z budżetu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

SPIS TREŚCI

I FORMOTWÓRCZE ASPEKTY FONOGRAFII

Koncepcja: Mariusz Gradowski, Radosław Marcinkiewicz

Mariusz Gradowski, Radosław Marcinkiewicz
WSTĘP. SIĘGNIJ, NASTAW, PRZEWIŃ, SŁUCHAJ. NOŚNIKI DŹWIĘKU
JAKO PRZEDMIOT BADAŃ NAD MUZYKĄ POPULARNĄ — 10

Mariusz Gradowski
SMELLS LIKE TAPE SPIRIT. FONOGRAFICZNE ASPEKTY TAŚMY MAGNETYCZNEJ — 19

Tomasz Gornat
ALBUM DWUPŁYTOWY W MUZYCE ROCKOWEJ — 34

Radosław Marcinkiewicz
„OSTROŻNIE Z TYM MO(T)ZARTEM, RYSZARDZIE!”. ONIMICZNE CZĄSTKI RAMY WYDAWNICZEJ
PUBLIKACJI FONOGRAFICZNYCH – NA PRZYKŁADZIE ALBUMU *FRAGILE* GRUPY YES — 46

Maciej Kuster
MEDIUM, BRUD I NOSTALGIA, CZYLI NISKA WIERNOŚĆ
WSPÓŁCZESNEJ KULTURY MUZYCZNEJ — 61

II PAMIĘĆ NOŚNIKÓW

Krzysztof Moraczewski
TECHNOLOGIA I SPOŁECZEŃSTWO: SPOSOBY UŻYWANIA FONOGRAFII — 78

Tomasz Misiak
PAMIĘĆ NOŚNIKA: OBRAZ, RUCH, DŹWIĘK — 92

Tomasz Nowak
MIĘDZY FAŁĄ RADIOWĄ, PŁYTĄ GRAMOFONOWĄ I TAŚMĄ MAGNETOFONOWĄ –
MUZYKA TRADYCYJNA A FONOGRAFIA W POLSCE — 103

Jacek Kurek
NIE TYLKO OKULARY. OKŁADKA WINYLOWEJ PŁYTY JAKO MANIFEST
U PRUGU HISTORII ROCKA — 114

Ewelina Grygier
WYDAWNICTWA PŁYTOWE JAKO ELEMENT AUTOKREACJI MUZYKÓW ULICZNYCH — 126

Szymon Nożyński, Marcin Marcinkiewicz
KULTURA BRZMIENIA I DEGRADACJI NOŚNIKA W KONTEKŚCIE STREAMINGU.
MUZYKA I SZTUKA DŹWIĘKU NA GRANICY SYSTEMÓW — 139

Piotr Chlebowski
BEAVER AND KRAUSE I *THE DARK SIDE OF THE MOON*.
WPŁYWOLOGICZNY EPIZOD CZY WPŁYW EPIZODU? — 153

Weronika Kobylińska
NAMACALNA I SŁYSZALNA PRZECIW-HISTORIA,
CZYLI POCZTÓWKI DŹWIĘKOWE CHRISTINY KUBISCH — 167

Błażej Popławski
GŁOS WYKLUCZONYCH. ANALIZA SPOŁECZNYCH I POLITYCZNYCH KONTEKSTÓW
AKULTURACJI I EWOLUCJI REGGAE W AFRYCE — 179

Łukasz Juda
LAPIDARNE FORMY WIDEO JAKO NOWY OBSZAR ODDOLNYCH
PRAKTYK MUZYCZNYCH — 200

III OMÓWIENIE

Wojciech Bernatowicz
„NIEMENA PAMIĘCI RAPSOD”. O CZESŁAW NIEMEN'S NIEMEN ENIGMATIC — 218

TABLE OF CONTENTS

I THE FORMATIVE ASPECTS OF PHONOGRAPHY

The concept by: Mariusz Gradowski, Radosław Marcinkiewicz

Mariusz Gradowski, Radosław Marcinkiewicz
INTRODUCTION. PLAY IT, TUNE IN, REWIND AND LISTEN.
AUDIO CARRIERS IN POPULAR MUSIC RESEARCH — 10

Mariusz Gradowski
SMELLS LIKE TAPE SPIRIT. THE PHONOGRAPHIC ASPECTS OF THE MAGNETIC TAPE — 19

Tomasz Gornat
THE DOUBLE ALBUM IN ROCK MUSIC — 34

Radosław Marcinkiewicz
'CAREFUL WITH THAT MO(T)ZART, RICHARD!' ONYMIC ELEMENTS
IN COVER ART ON THE EXAMPLE OF *FRAGILE* BY YES — 46

Maciej Kuster
MEDIUM, DIRT AND NOSTALGIA: CONTEMPORARY MUSICAL CULTURE
IN LOW FIDELITY — 61

II THE MEMORY OF AUDIO CARRIERS

Krzysztof Moraczewski
TECHNOLOGY AND SOCIETY: PHONOGRAPHY AND ITS APPLICATIONS — 78

Tomasz Misiak
THE MEMORY OF AUDIO CARRIER: IMAGE, MOTION AND SOUND — 92

Tomasz Nowak
AMONG THE RADIO WAVES, GRAMOPHONE RECORDS AND TAPES:
TRADITIONAL MUSIC AND PHONOGRAPHY IN POLAND — 103

Jacek Kurek
MORE THAN GLASSES. ALBUM ARTWORK AS A MANIFESTO
OF EARLY ROCK HISTORY — 114

Ewelina Grygier
ALBUM PRODUCTIONS AS AN ELEMENT OF BUSKERS' SELF-CREATION — 126

Szymon Nożyński, Marcin Marcinkiewicz
THE CULTURE OF THE SOUND AND DEGRADATION OF AUDIO CARRIERS IN THE FACE
OF STREAMING. MUSIC AND SOUND ART AT THE INTERSECTION OF SYSTEMS — 139

Piotr Chlebowski
BEAVER & KRAUSE AND *THE DARK SIDE OF THE MOON*. EPISODIC INFLUENCE
OR THE INFLUENCE OF THE EPISODE? — 153

Weronika Kobylińska
A TANGIBLE AND AUDIBLE COUNTER-HISTORY, OR CHRISTINA KUBISCH'S
SOUNDCARDS — 167

Błażej Popławski
THE VOICE OF THE EXCLUDED. AN ANALYSIS OF THE SOCIAL AND POLITICAL
CONTEXTS OF ACCULTURATION AND EVOLUTION OF REGGAE IN AFRICA — 179

Łukasz Juda
SHORT VIDEOS AS A NEW AREA OF GRASSROOTS MUSICAL PRACTICES — 200

III REVIEW

Wojciech Bernatowicz
A RHAPSODY IN MEMORY OF CZESŁAW NIEMEN. ON *CZESLAW NIEMEN'S
NIEMEN ENIGMATIC* — 218